Gemeente Wassenaar

Informatiebrief aan de Raad

Zaaknummer:	Z/26/112628
Datum:	1 september 2026
Onderwerp:	Raadsinformatiebrief Jaarverslag Leerplicht en Doorstroompunt schooljaar 2024/ 2025
Bijlage(n):	*1. Oplegger jaarverslag Wassenaar* *2. Jaarverslag schooljaar 2024/2025*

Geachte Raad,

1. Aanleiding

Met deze brief informeert het college u over het Jaarverslag Leerplicht en Doorstroompunt over schooljaar 2024/2025. Het jaarverslag en de bijbehorende oplegger zijn als bijlagen toegevoegd. De uitvoering van de leerplicht- en Doorstroompuntfunctie voor Wassenaar is sinds 2012 belegd bij de gemeente Leidschendam-Voorburg.

Met deze informatie geeft het college uitvoering aan artikel 25, eerste lid, van de Leerplichtwet 1969. Dit artikel verplicht het college jaarlijks verslag uit te brengen aan de raad over het gevoerde beleid inzake de handhaving van de leerplicht en kwalificatieplicht en de resultaten daarvan. Het jaarverslag is later aangeleverd dan in de samenwerkingsovereenkomst is afgesproken. De oorzaken en vervolgafspraken zijn toegelicht in de bijgevoegde oplegger.

2. Inhoudelijke uiteenzetting

In schooljaar 2024/2025 woonden 4.408 leer- en kwalificatieplichtige jongeren van 5 tot 18 jaar in Wassenaar. De cijfers laten een toename zien van geregistreerd verzuim en voortijdig schoolverlaten. Tegelijkertijd beschrijft het jaarverslag een toenemende complexiteit van de casuïstiek. Onderwijs-, zorg- en gezinsproblematiek komen vaak samen, waardoor begeleidingstrajecten langer duren en maatwerk nodig is.

2.1 Leerplicht en verzuim

Er zijn 31 meldingen van absoluut verzuim[1] geregistreerd. Daarvan hadden 20 meldingen de registratiestatus "geen onderwijs". Het jaarverslag benadrukt dat deze status een momentopname is. Het gaat onder meer om nieuwkomers en kinderen die recent leerplichtig zijn geworden en op dat moment nog geen eerdere schoolinschrijving in Nederland hadden. De status betekent daarom niet zonder meer dat zij structureel geen onderwijs hebben gevolgd.

Het aantal meldingen van relatief verzuim is gestegen van 165 naar 252 meldingen. Daarbij valt vooral de toename van herhaalmeldingen op. Een deel van de stijging hangt samen met een wijziging in de registratie: meldingen die voorheen als overige melding werden geregistreerd, zijn nu onder relatief verzuim opgenomen. De cijfers zijn daardoor niet volledig een-op-een vergelijkbaar met die van het voorgaande schooljaar. De toename van herhaalmeldingen sluit volgens de uitvoeringspraktijk ook aan bij het beeld dat dezelfde casuïstiek vaker terugkeert en langer doorloopt.

De aanpak is primair gericht op preventie, ondersteuning en het herstellen van de schoolgang volgens de Methodische Aanpak Schoolverzuim. Handhaving wordt als laatste middel ingezet. In het verslagjaar zijn vijf processen-verbaal opgemaakt, waarvan drie wegens relatief verzuim en twee wegens luxe verzuim. Daarnaast vonden twee Halt-verwijzingen plaats.

2.2 Thuiszitters

In schooljaar 2024/2025 waren 16 thuiszitters bij leerplicht geregistreerd: twee bij aanvang van het schooljaar en veertien nieuwe gevallen gedurende het schooljaar. Dit aantal is gelijk aan het voorgaande schooljaar. Elf jongeren zaten langer dan drie maanden thuis. Twee jongeren hervatten de schoolgang en twee jongeren verhuisden of werden 18 jaar.

Volgens de landelijke definitie is een thuiszitter een leerling die langer dan vier weken aaneengesloten ongeoorloofd verzuimt. Om ook langdurig geoorloofd verzuim beter in beeld te houden, registreert en monitort de uitvoeringsorganisatie daarnaast bepaalde leerlingen die langer dan vier weken geoorloofd niet naar school gaan en bij leerplicht bekend zijn. Het jaarverslag vermeldt dat het werkelijke aantal jongeren dat langdurig geen onderwijs volgt hoger kan zijn, omdat geoorloofd verzuim niet altijd bij leerplicht wordt gemeld.

Bij de geregistreerde thuiszitters is veelal sprake van een combinatie van psychische of gedragsproblematiek, problemen in de thuissituatie, vertraagde hulpverlening of het ontbreken van een passend onderwijsaanbod. Wachtlijsten in het speciaal (basis)onderwijs, voortgezet speciaal

[1] Onder absoluut verzuim wordt verstaan: situatie waarbij een leer- of kwalificatieplichtig kind of jongere niet is ingeschreven op een school. Binnen de leerplicht wordt onderscheid gemaakt tussen drie verschillende soorten verzuim, namelijk absoluut verzuim, relatief verzuim en luxe verzuim. Relatief verzuim: situatie waarbij een leer- of kwalificatieplichtig kind of jongere wel is ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is. Luxe verzuim: wanneer een leerling zonder toestemming, voorafgaand of aansluitend aan een vakantie of los van een vakantie, wegblijft van school.

onderwijs en de jeugdhulp kunnen ertoe leiden dat jongeren langer thuiszitten en langer overbruggingszorg nodig hebben.

2.3 Vrijstellingen

Ook de vrijstellingen vragen aandacht. Het aantal vrijstellingen op medische of psychische gronden (artikel 5 onder a van de Leerplichtwet 1969) is gestegen van vier naar negen. De stijging van artikel 5 onder a sluit aan bij het bredere beeld van toenemende psychische problematiek onder jongeren. Bij aanvragen wordt gewerkt met het zogenoemde driehoeksoverleg tussen leerplicht, passend onderwijs en een onafhankelijk arts, waarbij steeds wordt bekeken of onderwijsdeelname mogelijk blijft.

Het aantal vrijstellingen voor onderwijs in het buitenland (artikel 5 onder c van de Leerplichtwet 1969) is licht gestegen van 24 naar 26. Vrijstellingen op grond van artikel 5 onder b (van de Leerplichtwet 1969) zijn niet verleend.

2.4 Doorstroompunt en voortijdig schoolverlaten

De meest recente definitieve cijfers in het jaarverslag hebben betrekking op schooljaar 2022/2023. Daaruit blijkt dat het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in Wassenaar is gestegen van 29 naar 37. Van deze 37 jongeren kwamen er 26 uit het mbo en 10 uit het voortgezet onderwijs; een aantal kleiner dan vijf is in het landelijke dashboard niet afzonderlijk weergegeven. De definitieve cijfers over schooljaar 2024/2025 waren bij het opstellen van het jaarverslag nog niet beschikbaar.

Op 1 oktober 2024 stonden in Wassenaar 383 voortijdig schoolverlaters geregistreerd, tegenover 314 een jaar eerder. In het verslagjaar zijn 213 jongeren begeleid door een doorstroomcoach en zijn 253 trajecten gemonitord. Daarnaast zijn 60 jongeren preventief begeleid. Van deze groep volgden 42 jongeren onderwijs of waren zij niet langer kwalificatieplichtig, stonden 12 jongeren ingeschreven voor een mbo- of hbo-opleiding, behaalden twee jongeren alsnog een startkwalificatie en stroomden vier jongeren om een andere reden uit.

Het aantal verzuimmeldingen onder jongeren van 18 jaar en ouder steeg van 285 in schooljaar 2023/2024 naar 327 in schooljaar 2024/2025. De begeleiding is gericht op terugkeer naar onderwijs, het behalen van een startkwalificatie of, wanneer onderwijs niet passend is, een warme overdracht naar werk of hulpverlening.

3. Vooruitblik

Sinds 1 januari 2026 geldt de Wet van school naar duurzaam werk. Hierdoor is de doelgroep van het Doorstroompunt uitgebreid van jongeren zonder startkwalificatie tot 23 jaar naar jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar. In het jaarverslag 2024/2025 is deze verbrede doelgroep nog niet meegenomen; de cijfers zijn gebaseerd op de toen geldende doelgroep tot 23 jaar.

De komende periode ligt de nadruk op de uitvoering van het regionale programma Haaglanden voor jongeren van 12 tot 27 jaar. De regionale prioriteiten zijn jongeren in het mbo, jongeren

zonder onderwijs of werk en jongeren met problemen op meerdere leefgebieden. Daarnaast wordt ingezet op kwetsbare overgangsmomenten in de schoolloopbaan, het voorkomen van langdurig thuiszitten en schooluitval, het bereiken van jongeren die uit beeld dreigen te raken en het verbeteren van registratie, kwaliteitscontrole en sturingsinformatie.

4. Recente ontwikkeling: vrijstelling artikel 5 onder b

Zoals toegezegd informeert het college uw raad over de recente ontwikkeling rond een beroep op vrijstelling wegens overwegende bedenkingen tegen de richting van het onderwijs. De Hoge Raad heeft op 21 april 2026 het toetsingskader voor artikel 5, aanhef en onder b, van de Leerplichtwet 1969 verduidelijkt en aangescherpt (ECLI:NL:HR:2026:658).

Ten aanzien van openbare scholen kan een beroep op deze vrijstellingsgrond alleen slagen als vaststaat dat het godsdienstige, levensbeschouwelijke of maatschappelijk georiënteerde onderwijs op alle openbare scholen binnen redelijke afstand niet op objectieve, kritische en pluralistische wijze wordt gegeven. Een beroep zal daarom in de praktijk nog slechts onder uitzonderlijke omstandigheden kunnen slagen.

VNG en Ingrado adviseren gemeenten nieuwe en hernieuwde beroepen zorgvuldig aan dit aangescherpte toetsingskader te toetsen en bij bestaande vrijstellingen actief met ouders, onderwijs en samenwerkingsverbanden te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor onderwijsdeelname of een passend ontwikkelperspectief. Het college volgt deze lijn. In Wassenaar is in de schooljaren 2024/2025 en 2025/2026 geen beroep gedaan op deze vrijstellingsgrond.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders

drs. A.P.A. Oostermeijer,
gemeentesecretaris

L.N.M. van Doeveren MSc.,
loco-burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.